

مروری بر وضعیت کنونی ژن‌های زیاده‌زیس در ایران و جهان با تأکید بر جنبه‌های زئونوز آن

مهدی فخار^۱

الهام کیلاشکی^۲

مهدی شریف^۳

چکیده

ژن‌های زیاده‌زیسی از شایع‌ترین تک‌یاخته‌های روده‌ای تعداد زیادی از مهره‌داران نظیر انسان و حیوانات اهلی و وحشی است. مطالعات مولکولی نشان می‌دهد که ژن‌های زیاده‌زیسی یک انگل پیچیده است. در حال حاضر بیماری ژن‌های زیاده‌زیسی یکی از مشکلات مهم بهداشت فردی و اجتماعی کشورهای مختلف دنیا می‌باشد. ژن‌های زیاده‌زیس به عنوان یک بیماری زئونوز شناخته شده و شامل ۸ اسمبلیج اصلی A تا H است. در این مطالعه مروری غیر نظام‌مند ضمن اشاره به اپیدمیولوژی مولکولی ژن‌های زیاده‌زیسی در ایران و تأکید بر جنبه‌های زئونوز آن سابقه ژن‌های زیاده‌زیسی و انواع ژنوتیپ انگل در ایران مورد بررسی قرار گرفته است. جامعه مورد مطالعه را مقالات نمایه شده در پایگاه‌های اطلاعاتی معتبر نظیر Google Scholar، Pubmed، Science direct، Iran Medex، Scopus و Magiran در محدوده زمانی ۱۹۹۰ تا ۲۰۱۲ در ایران و جهان تشکیل داده است. با توجه به مطالعات انجام شده در بخش‌های مختلف جهان، اسمبلیج‌های A II و B III بیش‌ترین شیوع را به خود اختصاص داده‌اند. در ضمن ارتباط کاملاً مشخصی بین اسمبلیج‌های ژن‌های زیاده‌زیسی و علائم بالینی وجود ندارد و نتایج مطالعات با یکدیگر ضد و نقیض هستند. هم‌چنین شیوع ژن‌های زیاده‌زیسی در نقاط مختلف ایران بین ۲ تا ۳۶ درصد و به صورت اندمیک وجود دارد. با توجه به مطالعات محدود صورت گرفته در ایران به نظر می‌رسد که اسمبلیج A II و B III فراوانترین نوع اسمبلیج‌های ژن‌های زیاده‌زیسی باشند. لذا انجام مطالعات جامع بر روی ایزوله‌های انسانی و حیوانات مختلف در نقاط مختلف کشور به ویژه نقاطی که تحقیقی در آن‌ها صورت نگرفته ضروری به نظر می‌رسد.

واژه‌های کلیدی: ژن‌های زیاده‌زیسی، ژنوتیپ، شیوع، ایران، جهان

مقدمه

یافت شده در انسان بوده که دارای اهمیت زئونوتیک می‌باشد (۴). این انگل در چرخه زندگی خود دو شکل دارد، یکی فرم تروفوزوئیت تاژک‌دار که در قسمت فوقانی روده باریک زندگی می‌کند و مسئول ایجاد علائم بالینی می‌باشد و فرم دیگر کیست‌های دو و چهار

انگل ژن‌های زیاده‌زیسی تک‌یاخته تاژک‌دار روده‌ای در انسان و طیف وسیعی از میزبان‌های مهره‌دار است (۱). این ارگانیزم یکی از ۱۰ انگل اصلی انسان و یکی از معمول‌ترین عوامل غیر ویروسی اسهال در انسان و سم‌داران اهلی است (۲، ۳). ژن‌های زیاده‌زیسی تنها گونه

E-mail: sharifmehdi@yahoo.com

مؤلف مسئول: مهدی شریف ساری: کیلومتر ۱۸ جاده خزرآباد، مجتمع دانشگاهی پیامبراعظم، دانشکده پزشکی

۱. دانشیار، گروه انگل‌شناسی، مرکز تحقیقات بیولوژی سلولی مولکولی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران

۲. کارشناس ارشد انگل‌شناسی پزشکی، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران

۳. استاد، گروه انگل‌شناسی، مرکز تحقیقات توکسوپلاسموز، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران

تاریخ دریافت: ۱۳۹۱/۱۱/۲۲ تاریخ ارجاع جهت اصلاحات: ۱۳۹۲/۴/۱۸ تاریخ تصویب: ۱۳۹۳/۲/۷

معتبر و در دسترس نظیر Pubmed, Google Scholar, Magiran, Scopus, IranMedex, Sciencedirect و در محدوده زمانی ۱۹۹۰ تا ۲۰۱۲ و محدوده مکانی ایران و جهان تشکیل داده است جمع آوری شدند.

گونه ها و ژنوم

بر اساس تفاوت در خصوصیات مورفولوژی و میزان اختصاصی چند گونه ژیاوردیاتوصیف شده است که شامل ژیاوردیادئودنالیس، ژیاوردیاموریس، ژیاوردیآزیلیس، ژیاوردیآردی، ژیاوردیآپسیستاسی، ژیاوردیامیکروتی هستند (جدول شماره ۱).

جدول شماره ۱: گونه های ژیاوردیا و اسمبلیج های ژیاوردیا دئودنالیس (اقتباس از منابع ۱۳۶-۱۳۴)

<i>G. agilis</i> Kunstler, 1882	Amphibians
<i>G. ardeae</i> Noller, 1920	Birds
<i>G. microti</i> Benson, 1908	Musk rats and voles
<i>G. muris</i> Benson, 1908	Rodents
<i>G. psittaci</i> Erlandsen and Bemrick, 1987	Birds
<i>G. varani</i> Lavier, 1923	Lizards
<i>G. duodenalis</i> Davaine, 1875	Mammals
Assemblage A (<i>G. duodenalis</i> sensu stricto)	Humans, nonhuman primates, domestic and wild ruminants, alpacas, pigs horses, domestic and wild canines, cats, ferrets, rodents, marsupials, other mammals
Assemblage B (<i>G. enteric</i>)	Humans, nonhuman primates, cattle, dogs, horses, rabbits, beavers, muskrats
Assemblage C (<i>G. canis</i>)	Domestic and wild canines
Assemblage D (<i>G. canis</i>)	Domestic and wild canines
Assemblage E (<i>G. Bovis</i>)	Domestic ruminants, pigs
Assemblage F (<i>G. cati</i>)	Cats
Assemblage G (<i>G. simondi</i>)	Mice, rats
Assemblage H	Seals

در بین آن‌ها ژیاوردیادئودنالیس (مترادف ژیاوردیا اینتستینالیس، ژیاوردیالامبلیا) تنها گونه‌ای است که در انسان یافت می‌شود (۱۰). احتمالاً یک گونه انگل نادر مشابه ژیاوردیادئودنالیس در خزندگان موجود است. این انگل که در مارمولک گزارش شده هر چند فاقد مدین بادی و کیست‌های ۲ هسته‌ای است اما ژیاوردیا واران در نظر گرفته شد (۲۰). ژنوم ژیاوردیادئودنالیس تقریباً ۲۰۰۰۰۰۰ bp × ۱۰/۲ است و درصد G + C آن ۴۹ درصد تخمین زده می‌شود. این ژنوم دارای ۴ هیستون مرکزی است که معمولاً در یوکاریوت‌ها برای تشکیل DNA کروموزومی به کار می‌رود (۲۱).

هسته‌ای می‌باشد که همراه مدفوع میزبان دفع شده و در محیط هفته‌ها باقی می‌ماند. انتقال این بیماری از شخص به شخص یا از طریق مصرف آب و غذای آلوده صورت می‌گیرد. این تک یاخته از تمام نقاط جهان گزارش شده اما در مناطق گرم‌سیر و نقاطی که امکانات بهداشتی کم و جمعیت زیاد است شیوع بیش‌تری دارد (۵). در کشورهای در حال توسعه میزان شیوع و بروز عفونت ژیاوردیایی بالا است. تخمین زده می‌شود که در آسیا، آفریقا و آمریکای لاتین حدود ۲۰۰ میلیون نفر به ژیاوردیازیس علامت‌دار مبتلا می‌باشند و سالانه حدود ۵۰۰ هزار مورد جدید نیز گزارش می‌شود (۶). علایم بالینی این عفونت متنوع بوده و از عفونت‌های بدون علائم تا اسهال مزمن متغیر است. موارد علامت‌دار معمولاً با ضعف، کاهش وزن، اسهال آبکی، مدفوع بدبو، اسهال چرب یا استئاتوره، کرامپ شکمی، نفخ شکم، آروغ زدن، تهوع، استفراغ و سندرم سوء جذب همراه است (۵، ۷، ۸). تظاهرات پوستی آلرژیک از جمله کهیر و آنژیوادم از دیگر علایم هستند (۱۰-۸).

در مورد ریسک فاکتورهای ژیاوردیازیس اطلاعات اندکی وجود دارد که برخی از آن‌ها شامل وضعیت سیستم ایمنی، سن، جنس، شرایط محیطی، شرایط اجتماعی، اقتصادی، شغل، شرایط تغذیه‌ای و اخیراً نوع ژنوتیپ‌ها می‌باشد (۱۹-۱۱). علی‌رغم آن‌که تا کنون مطالعات نسبتاً فراوان و پراکنده‌ای توسط محققین ایرانی در مورد این بیماری در کشور انجام شده است اما وضعیت کنونی آن به‌طور دقیق روشن نیست. لذا به منظور آگاهی از وضعیت این بیماری در ایران و هم‌افزایی مطالعات انجام شده در جهان، مطالعه حاضر طراحی شد. در این بررسی که از نوع مطالعات مروری غیر نظام‌مند (narrative review) می‌باشد، مقالات ارائه شده در مورد بیماری ژیاوردیازیس و جنبه‌های مختلف اپیدمیولوژیک آن در ایران و جهان با استفاده از کلمات کلیدی ژیاوردیا، ژیاوردیازیس، ژنوتیپ، اسمبلیج، شیوع، ایران و جهان (به تنهایی یا به صورت ترکیبی) در پایگاه‌های اطلاعاتی

ژن‌های هدف

اگر چه روش‌های ساده برای شناسایی ژیا ردیا در نمونه‌های بالینی و محیطی معرفی شده‌اند اخیراً ابزارهای مولکولی مختلفی برای تفکیک این انگل در حد گونه، اسمبلیج (زیرگونه) و ژنوتیپ مورد استفاده قرار گرفته‌اند. لذا در این راستا ژن‌های هدف گوناگونی بکار رفته‌اند که ژن‌های *gdh* (glutamate dehydrogenase)، *SSU rRNA*، *vsp*، *tpi* (triosephosphate isomerase) (variant surface protein) و *bg* (B-giardin) کاربرد فراوان تری دارند. با بررسی مطالعات محققین در می‌یابیم که ژن *SSU rRNA* بیشتر برای تفکیک گونه‌ها و اسمبلیج‌ها و ژن *tpi* (دارای بیشترین تعداد لوکوس‌های متغیر) برای ساب تیپ‌های انگل به کار می‌روند. اما در مجموع ژن‌های *gdh* و *bg* کاربرد فراوان تری نسبت به سایر ژن‌های هدف دارند (۲۵-۲۱). ژیا ردیا دژنوالیس را بر اساس روش‌های متنوع مولکولی مثل RFLP و آنالیز سکانس‌ها به ۳ ژنوتیپ به نام گروه‌های ۱ و ۲ و ۳ و نام‌های WB، JH و GS تقسیم نموده‌اند. در مطالعات انجام شده ایزوله‌های ژیا ردیا را به ۲ مجموعه (اسمبلیج A, B) تقسیم کردند و اغلب محققین معتقدند که گروه‌های ۱ و ۲ (WB, JH) زیرمجموعه اسمبلیج A و گروه ۳ (GS) مربوط به مجموعه B می‌باشند (۲۱). از سوی دیگر برخی بر این باورند که گروه ۲ (ایزوله JH) وابستگی خیلی نزدیک و مشابه ولی مجزا از مجموعه A را داراست (۲۳). در حال حاضر بسیاری از مطالعات مولکولی نشان می‌دهد که ژیا ردیا لامبلیا گونه‌ای کمپلکس است و حداقل از ۸ اسمبلیج اصلی (A تا H) تشکیل شده است، که از نظر مورفولوژی مشابه و از نظر ژنتیکی متمایز از یکدیگرند (۲۴). در بین این ۸ اسمبلیج فقط اسمبلیج A و B از انسان جدا شده است. این ۲ اسمبلیج می‌توانند حیوانات را نیز آلوده کنند. اسمبلیج A به گروه‌های ژنتیکی کوچک تری به نام AII و AI طبقه‌بندی می‌شوند. اسمبلیج B نیز شامل گروه‌های ژنتیکی

کوچک تری به نام‌های BII و BIV می‌باشد. اسمبلیج‌های C و D برای سگ‌ها اختصاصی است و به نظر می‌رسد اسمبلیج E برای دام‌ها، اسمبلیج F برای گربه‌ها، اسمبلیج G برای رت‌ها و اسمبلیج H برای مهره‌داران اختصاصی می‌باشد (۲۵، ۲۶).

توزیع جغرافیایی اسمبلیج‌ها

توزیع اسمبلیج‌های A و B و Mixed در قسمت‌های مختلف جهان متفاوت است (جدول شماره ۲) در اغلب مطالعات در جنوب و جنوب شرقی آسیا اسمبلیج B غالب است (۳۴-۲۷). به عنوان مثال یک مطالعه در هند (۲۰۰۵) نشان داد ژنوتایپینگ ژیا ردیا در ناحیه ژنی Tpi همه ۱۰ نمونه اسمبلیج B بودند (۳۰). البته در مطالعاتی از کره جنوبی و چین اسمبلیج غالب A مطرح شده است (۳۵، ۳۶). در اتیوپی شمار زیادی بیمار (۱۲ درصد) با عفونت مختلط (اسمبلیج A و F) گزارش شد (۳۷، ۳۸). عفونت مختلط اسمبلیج F با اسمبلیج A و E وابسته در کشورهای آفریقایی گزارش شده است (۴۰-۳۸). مطالعات انجام شده در مکزیک، کلمبیا، کوبا، پرتغال و هم‌چنین روی بیماران فلسطینی، مصری و ترکیه‌ای موید غالب بودن اسمبلیج A می‌باشد. در حالی که مطالعاتی از نیکاراگوئه و آرژانتین اسمبلیج B را به عنوان اسمبلیج غالب گزارش کرد (۵۰-۴۱). یک مطالعه در تگزاس مانند مطالعه مشابه در کشور همسایه مکزیک اسمبلیج A را اسمبلیج شایع معرفی کردند (۵۰). مطالعاتی در استرالیا اسمبلیج غالب را B گزارش کردند در حالی که در کشور همسایه نیوزلند شایع ترین اسمبلیج A معرفی شد (۵۳-۵۱).

ارتباط بین اسمبلیج و علائم بالینی

تفاوت علائم بالینی در ژیا ردیا یزیس با اسمبلیج‌های مختلف اولین بار در بیماران هلندی شرح داده شد. بیماری افراد مبتلا به اسمبلیج A متناوب و خفیف و بیماری افراد مبتلا به اسمبلیج B مداوم و شدید بود. مطالعات زیادی در کشورهای مختلف دنیا انجام شده است

که بیانگر ارتباط بین اسهال و اسمبلیج های A و B می باشد (۲۷، ۲۸، ۳۰، ۴۱، ۵۱، ۶۰-۵۴) (جدول شماره ۳).

جدول شماره ۲: توزیع جغرافیایی اسمبلیج های ژیا‌دیازیا (اقتباس از منبع ۱۳۶)

کشور	سال	تعداد (یزوله)			اسمبلیج ها (%)		
		مختلط	B	A	مختلط	B	A
آسیا							
کره جنوبی	۲۰۰۰	۷	۰	۱۰۰			
چین	۲۰۰۰	۸	۰	۵۰			
چین	۲۰۱۰	۱۸	۰	۶۶/۶			
تایلند	۲۰۱۰	۶۱	۴۱	۸			
هند	۲۰۰۹	۱۰۱	۵/۹	۶/۹			
خاورمیانه و آفریقا							
ایران	۲۰۰۸	۳۸	۵/۲	۷/۸			
عربستان سعودی	۲۰۱۰	۴۰	۵	۵۷/۵			
مصر	۲۰۰۴	۱۰۵	۱۵	۴۹			
اتیوپی	۲۰۰۷	۵۹	۲۵	۵۳			
اروپا							
فرانسه	۲۰۰۵	۲۵	۰	۳۶			
	۲۰۰۲	۳۰	۰	۸۰			
ایتالیا	۲۰۰۵	۳۷	۳۰	۴۳			
آمریکای جنوبی							
مکزیک	۲۰۰۸	۱۲	۰	۱۰۰			
کلمبیا	۲۰۰۷	۲۴	۰	۱۰۰			
نیکاراگوئه	۲۰۰۸	۱۱۹	۰	۲۱			
استرالیا و نیوزلند							
استرالیا	۲۰۱۰	۱۲۴	۰	۲۵			
	۲۰۰۲	۳۶	۰	۳۰			
نیوزلند	۲۰۰۸	۳۰	۰	۷۷			

جدول شماره ۳: ارتباط اسمبلیج و علائم بالینی (اقتباس از منبع ۱۳۶)

کشور	گروه سنی	ناحیه‌ری	ارتباط بین اسمبلیج و علائم بالینی
استرالیا	< ۵ سال	SSUrRNA	اسمبلیج A- مرتبط با اسهال
بنگلادش	همه سنین	TPI	اسمبلیج A- مرتبط با اسهال
کوبا	کودکان	B-giardin, GDH	اسمبلیج B- مرتبط با علائم
مصر	همه سنین	TPI	اسمبلیج A- مرتبط با علائم متناوب، شدید
انگلستان	همه سنین	TPI, SSUrRNA	اسمبلیج A- مرتبط با ب
هند	< ۳ سال	TPI	اسمبلیج A- مرتبط با ب
ترکیه	همه سنین	TPI	اسمبلیج A- مرتبط با علائم
عربستان سعودی	کودکان	IGS rRNA	اسمبلیج B- همیشه علامت دار

نکته قابل توجه این است که در بیش تر مناطقی که اسمبلیج A با علائم حاد بیماری ارتباط داشته است، اسمبلیج B زئونوپ غالب بوده است. هم چنین در بعضی مطالعات هیچ ارتباطی بین علائم و اسمبلیج یافت نشده است (۵۰).

انتقال زئونوتیک (زئونوز)

چندین مطالعه اهمیت انتقال زئونوز را در وقوع ژیا‌دیازیس انسانی بررسی کرده است (۶۱). اواخر ۱۹۷۰

پتانسیل ژیا‌دیازیا در انتقال زئونوز تشخیص داده شد ولی این مساله هنوز ثابت نشده است. منابع احتمالی جهت انتقال زئونوز گاوهای شیری، سگ، گربه و حیوانات وحشی می باشند. ژیا‌دیازیس در میان دام‌های اهلی (به ویژه گاو و گوسفند) شایع است و گوساله‌های آلوده می توانند ۱۰^۶ تا ۱۰^۵ کیست در هر گرم از مدفوع دفع کنند. مطالعه‌ای در جمعیت چایکاران هند نشان داد ارتباط معناداری بین ژیا‌دیازیس انسانی و حضور یک سگ ژیا‌دیازیا مثبت در خانه وجود دارد (۶۲). یک مطالعه‌ای در اکوادور نشان داد کودکانی که با حیوانات اهلی زندگی می کنند احتمالاً ۲ تا ۵ مرتبه بیشتر به عفونت ژیا‌دیازیا مبتلا می شوند (۵۶). اخیراً مطالعاتی در اروپا و آفریقا گزارش کردند که ژیا‌دیازیا پتانسیل انتقال به انسان از حیواناتی که اسمبلیج‌های وابسته به انسان دارند (مانند دام‌ها، سگ‌ها، گربه‌های خانگی و میمون‌ها) را دارا می باشد (۵۸-۵۶، ۶۲). هم چنین تحقیقات، اسمبلیج‌های زئونوزی را در انسان شناسایی کرده است که شامل عفونت مختلط اسمبلیج F وابسته به گربه، اسمبلیج A (۸/۷ درصد) در اتیوپی و اسمبلیج E وابسته به گاو در ۱۵ درصد نمونه‌ها در مصر می باشد (۴۰-۳۸). یک شبکه اروپایی به نام Net work Protozoa Zoonotic (ZOOPNET) مشخص کرده است اگر چه اکثریت ایزوله‌های انسانی، اسمبلیج B (۵۶ درصد) و اسمبلیج A (۴۳ درصد) می باشند در حدود یک درصد ایزوله‌ها اسمبلیج‌های زئونوز F, E, D, C هستند. هم چنین مطالعه‌ای در اروپا نشان می دهد اسمبلیج B کاملاً منحصر به انسان است در حالی که اسمبلیج A علاوه بر انسان در سگ و گربه، حیوانات اهلی و وحشی هم وجود دارد (۵۹).

احتمالاً خرس آبی (Tardigrades) هم در انتقال زئونوز ژیا‌دیازیس نقش دارند. این مطلب از تحقیق و بررسی در همه گیری‌های منتقله از آب و گزارشات ژیا‌دیازیس در هاکی بازها در دریاچه یا نهرها آب نوشیدنی منشأ می گیرد (۶۰). مصرف آب‌های سطحی بدون جوشاندن خطر ژیا‌دیازیس را مطرح می کند (۶۱). هر چند آلودگی چنین منابعی ممکن است به وسیله

انسان و حیوانات اهلی و وحشی صورت گیرد. بررسی‌ها نشان داده است با وجود این که غلظت کیست‌هایی که از مدفوع دام‌ها دفع می‌شود بیش‌تر از فاضلاب‌هاست اما بالاترین غلظت کیست ژیا ردیا مربوط به فاضلاب می‌شود، اگر چه شیوع کلی ژیا ردیا در حیوانات وحشی کم است اما در پستاندران آبی شایع‌تر است (۶۲).

ژنوتیپ‌های حیوانی

حیوانات اهلی: اغلب گاو‌ها، گوسفندها و خوک‌ها آلوده به اسمبلیج E ژیا ردیا دنورنالیس هستند (جدول شماره ۴).
در اروپا در میان ۵۶۲ نمونه مطالعه شده از گاو ۴۲۲ نمونه (۷۵ درصد) اسمبلیج E بودند (۶۳).
اگر چه به نظر می‌رسد در گاوهای آمریکای شمالی، اروپا و استرالیا اسمبلیج E شایع است مطالعاتی در ایالات متحده و اروپا نشان داده است که تعداد کمی از گاو‌ها (کم‌تر از ۲۰ درصد) در یک گله ممکن است آلوده به اسمبلیج A (شایع‌ترین ژنوتیپ زئونوز) باشند. هم‌چنین

اسمبلیج B تنها در تعداد کمی از گاو‌ها یافت شد و سایر اسمبلیج‌ها در گاو دیده نشده است (جدول شماره ۴) (۶۳-۶۵). به نظر می‌رسد در مطالعات مختلف عواملی مثل تعداد نمونه، شرایط نگهداری و شیوه مدیریتی در تفاوت توزیع اسمبلیج‌های ژیا ردیا دنورنالیس در گاوهای شیری نقش دارند (۶۶). گوسفند و بز مانند گاو غالباً آلوده به اسمبلیج E هستند و گاهی آلوده به اسمبلیج A می‌شدند (جدول شماره ۴). در مطالعاتی با تعداد نمونه منطقی اسمبلیج E شایع‌ترین ژنوتیپ در بره‌های شیرخوار گوسفندان و بزها بود (۶۷-۶۹). اسمبلیج B در گوسفندان به ندرت یافت شد. یک همه‌گیری ژیا ردیا یازیس در بره‌ها (کاهش شدید وزن و تعدادی مرگ و میر) به اسمبلیج B نسبت داده شد (۷۰). اگرچه اسمبلیج E ژنوتیپ‌ها غالب در خوک‌ها است ولی اسمبلیج A نیز غالباً در خوک‌ها یافت می‌شود (جدول شماره ۴).

حیوانات اهلی

در مطالعات اولیه گزارش شد که سگ‌ها غالباً

جدول شماره ۴: شیوع میزان عفونت و اسمبلیج‌های ژیا ردیا لامبلیا در حیوانات اهلی، خانگی و وحشی در کشورهای مختلف (اقتباس از منبع ۷۱ و ۷۲)

حیوان	مکان	میزان عفونت (%)	تعداد نمونه‌ها	اسمبلیج‌ها							
				A	B	C	D	E	F	سایر اسمبلیج‌ها	
گاو	ایتالیا	۳۰	۳	-	-	-	۳	-	-	-	-
گاو	کانادا	۴۲	۶۰	-	۳۵	-	-	۲۵	-	-	-
گاو	ایالات متحده	۵۲	۲۳۷	۳۱	-	-	-	۲۰۶	-	-	-
گاو	ویتنام	۱۰/۲	۱۷	۱	-	-	-	۱۶	-	-	-
گوسفند	اسپانیا	۴۲	۷۵	۱	-	-	-	۷۴	-	-	-
گوسفند	استرالیا	۱۵/۱	۴۳	۳۰	-	-	-	۱۳	-	-	-
بز	اوگاندا	۱۲/۳	۳	-	-	-	-	۳	-	-	-
خوک	دانمارک	۱۷/۴	۸۲	۱۰	-	-	۱	۵۲	-	-	-
سگ	فنلاند	۵/۳	۸	-	-	۳	۴	۱	-	-	-
سگ	برزیل	۳۶/۸	۷	۷	-	-	-	-	-	-	-
گره	کلمبیا	۶/۵	۳	-	-	-	-	-	۳	-	-
گره	ژاپن	۸/۱	۲۶	-	-	-	-	-	۲۰	-	-
اسب	استرالیا	-	۱۰	۴	۶	-	-	-	-	-	-
خرگوش	سوئد	-	۱	-	۱	-	-	-	-	-	-
راسو	ژاپن	-	۳	۳	-	-	-	-	-	-	-
گوریل	اوگاندا	۲	۲	۲	-	-	-	-	-	-	-
شامپانزه	ایتالیا	-	۲	-	۲	-	-	-	-	-	-
روپاه قرمز	نروژ	۴/۸	۷	۵	۲	-	-	-	-	-	-
فک خاکستری	ایالات متحده	-	۲۱	۶	۵	-	-	-	-	۱۰(H)	-
سگ آبی	کانادا	-	۱۲	۱۲	-	-	-	-	-	-	-
حیات وحش	اروپا	-	۱۷۲	۹۳	۳۴	۳	۳	۱۰	-	۲۸(G)	-

A, B در سایر حیوانات وحشی به طور شایع یافت می‌شود. در نشخوارکنندگان مانند گوزن شمالی و آهو نیز اسمبلیج A یافت شده است (۷۹-۸۳). در گوشت‌خواران مانند روباه قرمز نروژی اسمبلیج A, B یافت شد (۸۴). اگر چه در اغلب دلفین‌ها اسمبلیج A گزارش شد عفونت‌های مختلط A و B نیز در بعضی از آن‌ها مطرح شد (۸۶، ۸۵). به نظر می‌رسد که حیوانات وحشی معمولاً به اسمبلیج‌های ژئونوز A و B آلوده می‌شوند، برخلاف کرییتوسپوریدیوم که ژنوتیپ‌های اختصاصی میزبان در حیوانات وحشی دیده می‌شود (جدول شماره ۴) (۸۷). تعداد اسمبلیج‌های ژیاوردیایی مختص میزبان در حیوانات وحشی نسبتاً محدود است و تنها اسمبلیج H مختص میزبان در فک دریایی و مرغ نوروژی (seals and gulls) است و ژنوتیپ quenda نیز تنها در quendaها مطرح شد (۸۹، ۸۸) (جدول شماره ۴).

ژیاوردیازیس در ایران

ژیاوردیازیس یکی از مشکلات مهم بهداشت فردی و اجتماعی در کشورهای مختلف است (۹۰). این بیماری در ایران اندمیک است و شیوع متوسط آن در نقاط مختلف ۱۷ درصد برآورد شده است (۹۱).

مطالعات اپیدمیولوژیکی مختلفی در زمینه شیوع انگل ژیاوردیا در نواحی متنوع آب و هوایی ایران انجام شده است (جدول شماره ۵). کیا و همکاران (۲۰۰۸) میزان شیوع این انگل را در ۲۱ روستای مازندران ۱۰/۲ درصد گزارش کردند (۹۲). مطالعه سجادی (۱۹۹۴) در نواحی روستایی شمال ایران نشان داده که ژیاوردیا بالاترین آلودگی تک یاخته‌ای در کودکان پیش دبستانی بوده است (۹۳).

شریفی و کشاورز در سال ۱۹۹۳ ژیاوردیا را به عنوان شایع‌ترین آلودگی انگلی تک یاخته‌ای در کودکان ۱ تا ۱۲ ساله شهر کرمان معرفی کردند (۹۴). در مجموع بر اساس مطالعات محققین مختلف در نواحی شمالی ایران شامل استان‌های مازندران، گیلان و گلستان شیوع ژیاوردیازیس بین ۲ تا ۳۲/۸ درصد گزارش شده است (جدول شماره ۵).

آلوده به اسمبلیج‌های D و C ژیاوردیادئودنالیس (اختصاصی میزبان) بودند. چند مطالعه اخیر میزان بالای عفونت با اسمبلیج A را در سگ و گربه نشان داده‌اند. در مقایسه اسمبلیج B تنها بندرت در سگ‌ها یافت شده است (۷۱، ۴۲). شرایط اجتماعی و محیطی ممکن است باعث تنوع توزیع اسمبلیج‌های ژیاوردیادئودنالیس در سگ‌ها شود. پیشنهاد شده است که احتمالاً ۲ سیکل انتقال در محیط‌های خانگی و شهری وجود دارد. احتمالاً در سگ‌های خانگی فراوانی انتقال سگ به سگ کم‌تر و ایجاد عفونت با اسمبلیج A بیش‌تر است. این مطلب با درصد بالای ایزوله‌های اسمبلیج A در سگ‌های خانگی و درصد بالای اسمبلیج‌های D و C در سگ‌های پرورشگاهی تأیید می‌شود (۷۴، ۷۳، ۲۷). گربه‌ها به اسمبلیج A و F آلوده می‌شوند که اسمبلیج F به صورت اختصاصی در گربه شایع‌تر است. در ضمن اطلاعات کمی در مورد ژنوتیپ‌های ژیاوردیادئودنالیس در اسب‌ها وجود دارد (جدول شماره ۴).

حیوانات وحشی

به دلیل ارتباط بین سگ‌های آبی آلوده و همه‌گیری‌های ژیاوردیازیس انسانی منتقله از آب، سازمان جهانی بهداشت ژیاوردیا را به عنوان یک انگل ژئونوز معرفی نمود (۵۵). نتایج مطالعات اخیر نشان داده است که سگ‌های آبی اغلب به ژنوتیپ ژیاوردیادئودنالیس انسانی آلوده می‌شوند. نتایج مطالعه نشان داد که تمام ایزوله سگ‌های آبی ایالات متحده به اسمبلیج B بودند (۷۶، ۷۵). در مطالعه دیگری ۱۰/۶ درصد از نمونه‌های مدفوع سگ‌های آبی اسمبلیج A داشتند (۷۷). در تعدادی موش آبی ایالات متحده علاوه بر ژیاوردیا میکروتی، اسمبلیج B ژیاوردیا لامبلیا یافت شد (۷۵). در سایر چونندگان اسمبلیج A در یک chinchilla در آلمان گزارش شد (۷۸). ممکن است وجود اسمبلیج‌های غیر از اسمبلیج G (که اختصاصی چونندگان می‌باشد) به دلیل تماس حیوانات وحشی با حیوانات خانگی و انسان‌ها باشد (۷۹). هر دو اسمبلیج

جدول شماره ۵: فراوانی میزان ابتلا انسان به عفونت ژیا ردیا در ایران

مکان	سال	جمعیت مورد مطالعه	درصد آلودگی	منبع
تهران	۱۳۷۱	کودکان	۲۰/۴	۹۵
جنوب شهر تهران	۱۳۷۷	سنین مختلف	۱۰/۹	۹۶
تهران	۱۳۷۹	کودکان زیر ۱۰ سال	۲۵/۸	۹۷
کومان	۱۳۷۵	سنین مختلف	۲۱/۴	۹۸
کومان (رفسنجان)	۱۳۸۳	کودکان مهد کودک	۱۷/۵	۹۹
لرستان (دلفان)	۱۳۸۶	کودکان ۶-۱۲ ساله مدارس ابتدایی	۱۹/۴	۱۰۰
قزوین	۱۳۷۹	کودکان مهد کودک	۱۳/۵	۱۰۱
اراک	۱۳۷۸	دانش آموزان ۶-۱۴ ساله	۱۵/۳	۱۰۲
اردبیل	۱۳۸۲	دانش آموزان ۷-۱۳ ساله	۱۴/۲	۱۰۳
مازندران (ساری)	۱۳۸۸	عرضه کنندگان مواد غذایی	۴/۵	۹۱
مازندران (بابل)	۱۳۷۸	دانش آموزان مدارس ابتدایی	۲۱/۴	۱۰۴
مازندران	۱۳۸۱-۸۲	دامداران ساکن مناطق روستایی	۲۴/۸	۱۰۵
مازندران (قائنشهر)	۱۳۸۳	افراد شهری و روستایی	۳۲/۸	۱۰۶
مازندران	۱۳۸۸	آب چاه آشامیدنی	۲	۱۰۷
ارومیه (نازلو)	۱۳۸۳	دانش آموزان مدارس ابتدایی	۱۰/۳	۱۰۸
زاهدان	۱۳۷۸	کودکان ۴-۶ ساله مهد کودک	۱۰/۶	۱۰۹
گورگان	۱۳۸۹	عرضه کنندگان مواد غذایی	۳/۴	۱۱۰
همدان	۱۳۸۳-۸۴	بیماران ارجاعی به مراکز درمانی	۲۰/۴	۱۱۱
اصفهان	۱۳۸۶	کارگران شهرداری	۳۶	۱۱۲
گیلان (لاهیجان)	۱۳۶۹	افراد روستایی	۱۷/۲	۱۱۳
آذربایجان شرقی (تبریز)	۱۳۷۱	افراد روستایی	۱۵/۲	۱۱۴
بندرعباس	۱۳۸۰	دانش آموزان ابتدایی	۱۷/۳	۱۱۵

مدفوع به طور روز افزون افزایش یافته است. تاکنون در ایران مطالعات کمی برای تعیین ژنوتیپ‌های ژیا ردیا لامبلیا انجام شده است (جدول شماره ۶). برای اولین بار در ایران زارع و همکارانش در سال ۱۳۸۱ نشان دادند با استفاده از روش PCR-RFLP می‌توان به طور اولیه برخی از ایزوله‌های ژیا ردیای جدا شده از انسان را شناسایی نمود (۱۲۵).

جدول شماره ۶: ژنوتیپ‌های مختلف ژیا ردیا لامبلیا در تعدادی از شهرهای ایران

مکان	سال	تعداد نمونه	ژنوتیپ A	ژنوتیپ B	ژنوتیپ مختلط A و B	منبع
تهران	۲۰۰۸	۳۸ نمونه انسانی	AIII۳	BIII۳	۲	۳۷
آذربایجان شرقی	۲۰۰۸	۳۴ نمونه انسانی	AII۶	BIII۸	-	۱۲۶
		۲ نمونه گربه	گره I AI	BIV۴		
		۳ نمونه گاو				
		۲ نمونه سگ				
کرمان	۲۰۱۱	۳۰ نمونه انسانی	AII ۱۸	BIII ۷	-	۱۲۷
			AI ۵			
تبریز	۲۰۱۱	۳۴ نمونه انسانی	۱۷	۱۳	۱	۱۲۸
شیراز	۲۰۱۲	۱۷۲ نمونه انسانی	AII ۱۲۸	BIII ۳۰	۸	۱۲۹
				BIV ۶		
شهرکرد	۲۰۱۲	۳۱ نمونه انسانی	۱۱	۱۶	۴	۱۳۰
مازندران ساری، بابل و نوشهر	۲۰۱۲	۲۱ نمونه انسانی	AII ۵	BIII ۶	۷	۱۳۱
			AI ۲	BIII+BIV 1		
اصفهان	۲۰۱۲	۶۷ نمونه انسانی	AII ۴۰	BIII ۳۳	۲	۱۳۲
				BIV ۲		

در مطالعه بابایی و همکاران در سال ۲۰۰۸ از ۳۸ نمونه مورد مطالعه ۳۳ نمونه اسمبلیج AII و ۳ نمونه اسمبلیج BIII و ۲ نمونه عفونت مختلط AII و BIII گزارش شد که این یافته‌ها نشان می‌دهند در تهران عفونت به ژیا ردیا منشأ انسانی داشته و غالباً اسمبلیج AII می‌باشد و انسان مخزن عفونت است (۳۷). مطالعه مشابهی در سال ۲۰۰۸ توسط فلاح و همکاران در آذربایجان شرقی به منظور تعیین ژنوتیپ ژیا ردیا در انسان، گربه، سگ و گاو انجام شد و از ژن *gdh* برای تعیین ژنوتیپ استفاده شد. در میان نمونه‌های انسانی ۸ نمونه اسمبلیج BIII، ۶ نمونه اسمبلیج AII و ۴ نمونه اسمبلیج BIV و در میان نمونه‌های حیوانی (۱ گربه) اسمبلیج AI به دست آمد (۱۲۵). در تحقیق دیگری که توسط اعتمادی و همکاران در سال ۲۰۱۱ در کرمان روی ژن *gdh* صورت گرفت از ۳۰ نمونه مورد مطالعه ۱۸ نمونه اسمبلیج AII، ۵ نمونه اسمبلیج AI و ۷ نمونه اسمبلیج BIII گزارش شد (۱۲۷).

عفونت HIV ممکن است بر شیوع ژیا ردیا زیس

تأثیر داشته باشد. اگر چه ژیا ردیا به عنوان یک انگل فرصت طلب تلقی نمی‌شود، شیوع آن در بیماران ایدزی بیش تر است (۱۱۹-۱۱۶) آزمایش مدفوع ۲۰۶ بیمار HIV مثبت در یک مرکز درمانی تهران ژیا ردیا لامبلیا را در ۷/۳ درصد موارد نشان داد (۱۲۰).

طاهرخانی در مطالعه وفور انگل‌های روده‌ای در بین دانش آموزان عقب مانده‌ی ذهنی شهر همدان در ۱۹۱ نمونه مدفوع، فراوانی ژیا ردیا را ۲۱/۴۱ درصد گزارش کرده است (۱۲۱). در مطالعه مولوی و همکاران در سال ۲۰۰۹ در مناطق روستایی استان خوزستان شیوع ژیا ردیا زیس ۹/۱ درصد گزارش شد (۱۲۲) محسن اربابی و همکارانش (۷۹-۱۳۷۷) در مطالعه وفور ژیا ردیا در سگ سانان کاشان، ژیا ردیا کانیس را در سگ و شغال به ترتیب ۵/۷ و ۵ درصد و ژیا ردیا فلیس را در روباه ۲۲/۷ درصد گزارش کردند (۱۲۳). داریوش شیروانی و همکارانش در مطالعه مشابهی وفور ژیا ردیا را در بین ۱۲۰ قلاده سگ خانگی در اصفهان ۴ قلاده (۳/۳۳ درصد) گزارش کرد (۱۲۴).

استفاده از روش‌های مولکولی بر پایه PCR جهت شناسایی و تعیین ژنوتیپ‌های مختلف ژیا ردیا در نمونه‌های

در پایان می توان نتیجه گرفت که با توجه به مطالعات انجام شده در بخش های مختلف جهان، اسمبلیج های A II و B III به ترتیب فراوان ترین نوع اسمبلیج های ژیاوردیا را به خود اختصاص داده اند. همچنین ارتباط کاملاً مشخصی بین اسمبلیج های ژیاوردیالامبلیا و علایم بالینی وجود ندارد و نتایج مطالعات بایکدیگر ضد و نقیض هستند. با بررسی مطالعات محققین در کشورهای مختلف دنیا مشخص شد که ژن SSU rRNA بیش تر برای تفکیک گونه ها و اسمبلیج ها و ژن tpi برای ساب تیپ های انگل به کار می روند. اما در مجموع ژن های gdh و bg کاربرد فراوان تری نسبت به سایر ژن های هدف دارند.

در ایران نیز مطالعات محدود انجام شده در خصوص ژنوتیپ های مختلف ژیاوردیا نشان می دهد مناسب ترین ژن هدف برای مطالعات ژنوتیپی گلو تامات دهیدروژناز (gdh) می باشد. هم چنین در ایران نیز اسمبلیج AII و BIII فراوان ترین نوع اسمبلیج های ژیاوردیا بوده و بیش ترین ایزوله های مختلط دو ژنوتیپ A و B از استان های فارس و مازندران گزارش شده اند. به هر حال تفسیر شیوع بالای اسمبلیج AII و BIII به عنوان فراوان ترین نوع اسمبلیج های ژیاوردیا و وجود اسمبلیج های AI و عفونت مختلط AII و BIII نیازمند مطالعات دقیق و جزئی تر در انسان و حیوان است.

از سوی دیگر، انتقال عفونت ژیاوردیا در ایران احتمالاً از هر دو راه انسان به انسان و حیوان به انسان انجام می شود و احتمال ژئونوز بودن ژیاوردیا لامبلیا نیز در ایران مطرح است. لذا انجام مطالعات جامع روی ایزوله های انسانی و حیوانات مختلف در نقاط مختلف کشور بویژه نقاطی که تحقیقی در آن ها صورت نگرفته ضروری به نظر می رسد.

نهاوندی و همکاران در سال ۲۰۱۱ در تبریز مطالعه ای انجام دادند، در این مطالعه ۳۴ نمونه مدفوع مثبت از لحاظ ژیاوردیا لامبلیا جمع آوری شد و روش PCR-RFLP برای شناسایی تنوع ژن های tpi به کار برده شد. در استفاده از ژن tpi در این مطالعه ۱۳ نمونه (۴۱/۹ درصد) از ژنوتیپ B، ۱۷ نمونه (۵۴/۸ درصد) از ژنوتیپ A و ۱ نمونه (۳/۲ درصد) از هر دو ژنوتیپ بودند و ۳ نمونه (۸/۸ درصد) منفی شده بود. نتایج نشان می دهد که روش PCR یک روش مناسب برای تشخیص آلودگی مدفوع است (۱۲۸).

اکبریان و همکاران تفاوت های ژنتیکی ژیاوردیا لامبلیا را در شهرستان خرم آباد و روستاهای اطراف آن با استفاده از PCR و تعیین توالی بررسی کردند. تکثیر ژن gdh با روش PCR روی ۳۰ نمونه مدفوع دارای انگل، تنها دز ۲۴ نمونه با موفقیت انجام شد. هم ردیفی توالی gdh به دست آمده با توالی های بانک ژن انجام گردید و در مجموع ۵ نمونه (۳ نمونه شهری و ۲ نمونه روستایی) تعیین توالی شد که همه ژنوتیپ B بودند و تفاوتی بین آن ها مشاهده نشد (۱۳۳).

در مطالعه سرکاری و همکاران در سال ۲۰۱۲ در میان ۱۷۲ نمونه مثبت ژیاوردیا، ۱۲۸ نمونه (۷۴/۱ درصد) اسمبلیج AII، ۳۰ نمونه (۱۷/۴۴ درصد) اسمبلیج BIII، ۶ نمونه (۳/۴۹ درصد) اسمبلیج BIV و ۸ نمونه (۴/۶۶ درصد) عفونت مختلط BIII، گزارش شدند (۱۲۹). در مطالعه منوچهری و همکاران در سال ۲۰۱۲ آزمایش PCR نشان داد که در مبتلایان، فراوانی ژنوتیپ B ژیاوردیا در مقایسه با ژنوتیپ A بیش تر است (۵۱/۶ درصد در مقابل ۳۵/۵ درصد). با این حال فراوانی ژنوتیپ A انگل در بین مبتلایان به اسهال در مقایسه با مبتلایان بدون علامت به طور آشکاری بیش تر بود (۱۳۰).

References

1. Lalle M, Pozio ME, Capelli G, Bruschi F, Crotti D, Caccio SM. Genetic heterogeneity

at the β -giardin locus among human and animal isolates of *Giardia duodenalis* and

- identification of potentially zoonotic subgenotypes. *Int J Parasitol* 2005; 35(2): 207-221.
2. WHO. The World Health Report. Protozoan parasite (cryptosporidium, giardia, cyclospora). 1996. p. 77-80.
 3. Meyer EA. Preface and Editor's note. *Giardiasis*. In: Meyer EA: pv, Elsevier; 1990.
 4. Thompson RCA, Hopkins RM, Homan WL. Nomenclature and genetic groupings of *Giardia* infecting mammals. *Parasitol Today* 2000; 16(5): 210-213.
 5. Topley and Wilson's. *Parasitology*. In: Wakelin D, Gillespie SH, Despommier DD, Editors. *Microbiology and Microbial Infection*. 10th ed. London: Arnold press; 2005. p. 241-254.
 6. WHO. The world health report. Fighting disease fostering development. World Health Organization, Geneva. 1996.
 7. Aucott J. *Nelson text book of pediatrics* 14st ed. Philadelphia: WB Saunders publisher; 1996. p. 970-973.
 8. Prucca CG, Slavin I, Quiroga R, et al. Antigenic variation in *Giardia lamblia* is regulated by RNA interference. *Nature* 2008; 456(7223): 750-754.
 9. Koot BG, ten Kate FJ, Juffrie M, Rosalina I, Taminiou JJ, Benninga MA. Does *Giardia lamblia* cause villous atrophy in children? A retrospective cohort study of the histological abnormalities in giardiasis. *J Pediatr Gastroenterol Nutr* 2009; 49(3): 304.
 10. Adam RD. Biology of *Giardia lamblia*. *Clin Microbiol Rev* 2001; 14(3): 447-475.
 11. Kamda JD, Singer SM. Phosphoinositide 3-kinase-dependent inhibition of dendritic cell interleukin-12 production by *Giardia lamblia*. *Infect Immun* 2009; 77(2): 685-693.
 12. Astiazaran-Garcia H, Quintero J, Vega R, et al. Identification of T-cell stimulating antigens from *Giardia lamblia* by using *Giardia*-specific T-cell hybridomas. *Parasite Immunol* 2009; 31(3): 132-139.
 13. Andersen YS, Gillin FD, Eckmann L. Adaptive immunity-dependent intestinal hypermotility contributes to host defense against *Giardia* spp. *Infect Immun* 2006; 74(4): 2473-2476.
 14. Fraser D, Bilenko N, Deckelbaum RJ, Dagan R, El-On J, Naggan L. *Giardia lamblia* carriage in Israeli Bedouin infants: risk factors and consequences. *Clin Infect Dis* 2000; 30(3): 419-424.
 15. Quihui-Cota L, Astiazaran-Garcia H, Valencia ME, Morales-Figueroa GG, Lopez-Mata MA, Vazquez Ortiz F. Impact of *Giardia* intestinal infection on vitamin A status in schoolchildren from northwest Mexico. *Int J Vitam Nutr Res* 2008; 78(2): 51-56.
 16. Muller J, Ley S, Felger I, Hemphill A, Muller N. Identification of differentially expressed genes in a *Giardia lamblia* WB C6 clone resistant to nitazoxanide and metronidazole. *J Antimicrob Chemother* 2008; 62(1): 72-82.
 17. Saffar MJ, Qaffari J, Khalilian AR, Kosarian M. Rapid reinfection by *Giardia lamblia* after treatment in a hyperendemic area: the case against treatment. *East Mediterr Health J* 2005; 11(1-2): 73-78.
 18. Gilman RH, Marquis GS, Miranda E, Vestegui M, Martinez H. Rapid reinfection by *Giardia lamblia* after treatment in a hyperendemic Third World community. *Lancet* 1988; 1(8581): 343-345.
 19. Shukla G, Devi P, Sehgal R. Effect of *Lactobacillus casei* as a probiotic on modulation of giardiasis. *Dig Dis Sci* 2008; 53(10): 2671-2679.

20. Upton SJ, Zien CA. Description of a *Giardia* varani-like 20 flagellate from a water monitor, *Varanus salvator*, from Malaysia. *J Parasitol* 1997; 83(5): 970-971.
21. Monis PT, Mayrhofer G, Andrews RH, Homan WL, Limper L, Ey PL. Molecular genetic analysis of *Giardia intestinalis* isolates at the glutamate dehydrogenase locus. *Parasitol* 1996; 112(1): 1-12.
22. Siqi LU, Jianfan W, Jihong L, Fengyun W. DNA sequence analysis of the triosephosphate isomerase gene from isolates of *Giardia lamblia*. *Chin Med J* 2002; 1(3): 115.
23. Sulaiman IM, Fayer R, Bern C, Gilman RH, Trout JM, Schantz PM, et al. Triosephosphate isomerase gene characterization and potential zoonotic transmission of *Giardia duodenalis*. *Emerg Infect Dis* 2003; 9(11): 1444-1452.
24. Thompson RC, Monis PT. Variation in *Giardia* implication for taxonomy and epidemiology. *Adv Parasitol* 2004; 58(4): 69-137.
25. Thompson RCA, Meloni BP. Molecular variation in *Giardia*. *Acta Trop* 1993; 53(3-4): 167-184.
26. Lasek-Nesselquist E, Welch DM, Sogin ML. The identification of a new *Giardia duodenalis* assemblage in marine vertebrates and a preliminary analysis of *G. duodenalis* population biology in marine systems. *Int J Parasitol* 2010; 40(9): 1063-1074.
27. Helmy MM, Abdel-Fattah HS, Rashed L. Real-time pcr/rflp assay to detect *Giardia intestinalis* genotypes in human isolates with diarrhea in Egypt. *J Parasitol* 2009; 95(4): 1000-1004.
28. Haque R, Roy S, Kabir M, Stroup SE, Mondal D, Houpt ER. *Giardia* assemblage A infection and diarrhea in Bangladesh. *J Infect Dis* 2005; 192(12): 2171-2173.
29. Yason JA, Rivera WL. Genotyping of *Giardia duodenalis* isolates among residents of slum area in Manila, Philippines. *Parasitol Res* 2007; 101(3): 681-687.
30. Ajjampur SS, Sankaran P, Kannan A, et al. *Giardia duodenalis* assemblages associated with diarrhea in children in South India identified by PCR-RFLP. *Am J Trop Med Hyg* 2009; 80(1): 16-19.
31. Mohammed Mahdy AK, Surin J, Wan KL, Mohd-Adnan A, Al-Mekhlafi MS, Lim YA. *Giardia intestinalis* genotypes: Risk factors and correlation with clinical symptoms. *Acta Trop* 2009; 112(1): 67-70.
32. Singh A, Janaki L, Petri Jr WA, Houpt ER. *Giardia intestinalis* assemblages A and B infections in Nepal. *Am J Trop Med Hyg* 2009; 81(3): 538-539.
33. Ratanapo S, Mungthin M, Soontrapa S, et al. Multiple modes of transmission of giardiasis in primary schoolchildren of a rural community, Thailand. *Am J Trop Med Hyg* 2008; 78(4): 611-615.
34. Tungtrongchitr A, Sookrung N, Indrawattana N, Kwangsi S, Ongrotchanakun J, Chaicumpa W. *Giardia intestinalis* in Thailand: identification of genotypes. *J Health Popul Nutr* 2010; 28(1): 42-52.
35. Yong TS, Park SJ, Hwang UW, et al. Genotyping of *Giardia lamblia* isolates from humans in China and Korea using ribosomal DNA Sequences. *J Parasitol* 2000; 86(4): 887-891.
36. Wang R, Zhang X, Zhu H, et al. Genetic characterizations of *Cryptosporidium* spp. And *Giardia duodenalis* in humans in Henan, China. *Exp Parasitol* 2011; 127(1): 42-45.
37. Babaei Z, Oormazdi H, Akhlaghi L, et al. Molecular characterization of the Iranian isolates of *Giardia lamblia*: application of the

- glutamate dehydrogenase gene. Iranian J Publ Health 2008; 37(2): 75-82.
38. Gelanew T, Lalle M, Hailu A, Pozio E, Caccio SM. Molecular characterization of human isolates of *Giardia duodenalis* from Ethiopia. Acta Trop 2007; 102(2): 92-99.
 39. Abdel-Moneim SM, Sultan DM. Genetic characterization of *Giardia lamblia* isolates from Egyptian patients with relation to clinical giardiasis. J Egypt Soc Parasitol 2008; 38(2): 547-560.
 40. Foronda P, Bargues MD, Abreu-Acosta N, et al. Identification of genotypes of *Giardia intestinalis* of human isolates in Egypt. Parasitol Res 2008; 103(5): 1177-1181.
 41. Aydin AF, Besirbellioglu BA, Avci IY, Tanyuksel M, Araz E, Pahsa A. Classification of *Giardia duodenalis* parasites in Turkey into groups A and B using restriction fragment length polymorphism. Diagn Microbiol Infect Dis 2004; 50(2): 147-151.
 42. Van der Giessen JW, de Vries A, Roos M, Wielinga P, Kortbeek LM, Mank TG. Genotyping of *Giardia* in Dutch patients and animals: a phylogenetic analysis of human and animal isolates. Int J Parasitol 2006; 36(2): 849-858.
 43. Lalle M, Bruschi F, Castagna B, Campa M, Pozio E, Cacciò SM. High genetic polymorphism among *Giardia duodenalis* isolates from Sahrawi children. Trans R Soc Trop Med Hyg 2009; 103(8): 834-838.
 44. Sousa MC, Morais JB, Machado JE, Poiars-da-Silva J. Genotyping of *Giardia lamblia* human isolates from Portugal by PCR-RFLP and sequencing. J Eukaryot Microbiol 2006; 53(Suppl 1): S174-176.
 45. Eligio-Garcia L, Cortes-Campos A, Cota-Guajardo S, Gaxiola S, Jimenez-Cardoso E. Frequency of *Giardia intestinalis* assemblages isolated from dogs and humans in a community from Culiacan, Sinaloa, Mexico using beta-giardin restriction gene. Vet Parasitol 2008; 156(2): 205-209.
 46. Ravid Z, Duque S, Arevalo A, Nicholls RS, Wasserman M. Genetic diversity of *Giardia intestinalis* populations in Colombia. Biomedica 2007; 27(1): 34-41.
 47. Lebbad M, Ankarklev J, Tellez A, Leiva B, Andersson JO, Svard S. Dominance of *Giardia* assemblage B in Leon, Nicaragua. Acta Trop 2008; 106(2): 44-53.
 48. Minvielle MC, Molina NB, Polverino D, Basualdo JA. First genotyping of *Giardia lamblia* from human and animal feces in Argentina, South America. Mem Inst Oswaldo Cruz 2008; 103(1): 98-103.
 49. Pelayo L, Nunez FA, Rojas L, et al. *Giardia* infections in Cuban children: the genotypes circulating in a rural population. Ann Trop Med Parasitol 2008; 102(2): 585-595.
 50. Hussein AI, Yamaguchi T, Nakamoto K, Iseki M, Tokoro M. Multiple-subgenotype infections of *Giardia intestinalis* detected in Palestinian clinical cases using a subcloning approach. Parasitol Int 2009; 58(3): 258-262.
 51. Read C, Walters J, Robertson ID, Thompson RC. Correlation between genotype of *Giardia duodenalis* and diarrhoea. Int J Parasitol 2002; 32(3): 229-231.
 52. Yang R, Lee J, Ng J, Ryan U. High prevalence *Giardia duodenalis* assemblage B and potentially zoonotic subtypes in sporadic human cases in Western Australia. Int J Parasitol 2010; 40(3): 293-297.
 53. Winkworth CL, Learmonth JJ, Matthaei CD, Townsend CR. Molecular characterization

- of *Giardia* isolates from calves and humans in a region in which dairy farming has recently intensified. *Appl Environ Microbiol* 2008; 74: 5100-5105.
54. Sahagun J, Clavel A, Goni P, et al. Correlation between the presence of symptoms and the *Giardia duodenalis* genotype. *Eur J Clin Microbiol Infect Dis* 2008; 27(5): 81-83.
 55. Thompson RC. The zoonotic significance and molecular epidemiology of *Giardia* and giardiasis. *Vet Parasitol* 2004; 126(2): 15-35.
 56. Sackey M-E, Weigel MM, Armijos RX. Predictors and nutritional consequences of intestinal parasitic infections in rural Ecuadorian children. *J Trop Pediatr* 2003; 49(1): 17-23.
 57. Lalle M, Jimenez-Cardosa E, Caccio SM, Pozio E. Genotyping of *Giardia duodenalis* from humans and dogs from Mexico using a beta-giardin nested polymerase chain reaction assay. *J Parasitol* 2005; 91(1): 203-205.
 58. Johnston AR, Gillespie TR, Rwego IB, McLachlan TL, Kent AD, Goldberg TL. Molecular epidemiology of cross-species *Giardia duodenalis* transmission in western Uganda. *PLoS Negl Trop Dis* 2010; 4: e683.
 59. Sprong H, Caccio SM, van der Giessen JW. Identification of zoonotic genotypes of *Giardia duodenalis*. *PLoS Negl Trop Dis* 2009; 3: e558.
 60. Xiao L, Fayer R. Molecular characterisation of species and genotypes of *Cryptosporidium* and *Giardia* and assessment of zoonotic transmission. *Int J Parasitol* 2008; 38(1): 1239-1255.
 61. Hoque ME, Hope VT, Kjellstrom T, Scragg R, Lay-Yee R. Risk of giardiasis in Aucklanders: a case-control study. *Int J Infect Dis* 2002; 6: 191-197.
 62. Thompson RC. The zoonotic significance and molecular epidemiology of *Giardia* and giardiasis. *Vet Parasitol* 2004; 126: 15-35.
 63. Sprong H, Caccio SM, Van der Giessen JW. Identification of zoonotic genotypes of *Giardia duodenalis*. *PLoS Negl Trop Dis* 2009; 3: e558.
 64. Trout JM, Santin M, Greiner E, Fayer R. Prevalence and genotypes of *Giardia duodenalis* in post-weaned dairy calves. *Vet Parasitol* 2005; 130(4): 177-183.
 65. Feng Y, Ortega Y, Cama V, Terrel J, Xiao L. High intragenotypic diversity of *Giardia duodenalis* in dairy cattle on three farms. *Parasitol Res* 2008; 103: 87-92.
 66. Trout JM, Santin M, Greiner EC, Fayer R. Prevalence and genotypes of *Giardia duodenalis* in 1-2 year old dairy cattle. *Vet Parasitol* 2006; 140(6): 217-222.
 67. Ruiz A, Foronda P, Gonzalez JF, Guedes A, Abreu-Acosta N, Molina JM, et al. Occurrence and genotype characterization of *Giardia duodenalis* in goat kids from the Canary Islands, Spain. *Vet Parasitol* 2008; 154: 137-141.
 68. Ryan UM, Bath C, Robertson I, Read C, Elliot A, McInnes L, et al. Sheep may not be an important zoonotic reservoir for *Cryptosporidium* and *Giardia* parasites. *Appl Environ Microbiol* 2005; 71: 4992-4997.
 69. Castro-Hermida JA, Almeida A, Gonzalez-Warleta M, Correia da Costa JM, Rumbo-Lorenzo C, et al. Occurrence of *Cryptosporidium parvum* and *Giardia duodenalis* in healthy adult domestic ruminants. *Parasitol Res* 2007; 101(4): 1443-1448.
 70. Van der Giessen JW, de Vries A, Roos M, Wielinga P, Kortbeek LM, Mank TG. Genotyping of *Giardia* in Dutch patients and animals: a phylogenetic analysis of human

- and animal isolates. *Int J Parasitol* 2006; 36: 849-858.
71. Feng Y, Xiao L. Zoonotic potential and molecular epidemiology of giardia species and Giardiasis. *Clin Microbiol Rev* 2011; 24(1): 110-140.
 72. Wang R, Zhang X, Zhu H, Zhang L, Feng Y, Jian F, et al. Genetic characterizations of *Cryptosporidium* spp. and *Giardia duodenalis* in humans in Henan, China. *Exp Parasitol* 2011; 127(1): 42-45.
 73. Papini R, Cardini G, Paoletti B, Giangaspero A. Detection of *Giardia* assemblage A in cats in Florence, Italy. *Parasitol Res* 2007; 100(2): 653-656.
 74. Santin M, Trout JM, Fayer R. A longitudinal study of *Giardia duodenalis* genotypes in dairy cows from birth to 2 years of age. *Vet Parasitol* 2009; 162: 40-45.
 75. Sulaiman IM, Fayer R, Bern C, Gilman RH, Trout JM, Schantz PM, et al. Triosephosphate isomerase gene characterization and potential zoonotic transmission of *Giardia duodenalis*. *Emerg Infect Dis* 2003; 9(2): 1444-1452.
 76. Fayer R, Santin M, Trout JM, DeStefano S, Koenen K, Kaur T. Prevalence of microsporidia, *Cryptosporidium* spp., and *Giardia* spp. in beavers (*Castor canadensis*) in Massachusetts. *J Zoo Wild Med* 2006; 37(4): 492-497.
 77. Appelbee A, Thorlakson C, Olson ME. Genotypic characterization of *Giardia* cysts isolated from wild beaver in southern Alberta. In: *Giardia: the cosmopolitan parasite*. CAB International, Wallingford, United Kingdom. Olson BE, Olson ME, Wallis PM, (eds). Canada: 2002; p. 299-300.
 78. Karanis P, Ey PL. Characterization of axenic isolates of *Giardia intestinalis* established from humans and animals in Germany. *Parasitol Res* 1998; 84(11): 442-449.
 79. Thompson RC, Smith A, Lymbery AJ, Averis S, Morris KD, Wayne AF. *Giardia* in Western Australian wildlife. *Vet Parasitol* 2010; 170: 207-211.
 80. Trout JM, Santin M, Fayer R. Identification of assemblage A *Giardia* in white-tailed deer. *J Parasitol* 2003; 89(4): 1254-1255.
 81. Lebbad M, Mattsson JG, Christensson B, Ljungstrom B, Backhans A, Andersson JO, et al. From mouse to moose: multilocus genotyping of *Giardia* isolates from various animal species. *Vet Parasitol* 2010; 168: 231-239.
 82. Miska KB, Jenkins M, Trout J, Santin M, Fayer R. Detection and comparison of *Giardia* virus (GLV) from different assemblages of *Giardia duodenalis*. *J Parasitol* 2009; 95(3): 1197-1200.
 83. Robertson LJ, Forberg T, Hermansen L, Hamnes IS, Gjerde B. *Giardia duodenalis* cysts isolated from wild moose and reindeer in Norway: genetic characterization by PCR-RFLP and sequence analysis at two genes. *J Wild Dis* 2007; 43: 576-585.
 84. Hamnes IS, Gjerde BK, Forberg T, Robertson LJ. Occurrence of *Giardia* and *Cryptosporidium* in Norwegian red foxes (*Vulpes vulpes*). *Vet Parasitol* 2007; 143: 347-353.
 85. Lasek-Nesselquist E, Bogomolni AL, Gast RJ, Welch DM, Ellis JC, Sogin ML, et al. Molecular characterization of *Giardia intestinalis* haplotypes in marine animals: variation and zoonotic potential. *Dis Aquat Organ* 2008; 81: 39-51.
 86. Lasek-Nesselquist E, Welch DM, Sogin ML. The identification of a new *Giardia duodenalis* assemblage in marine vertebrates

- and a preliminary analysis of *G. duodenalis* population biology in marine systems. *Int J Parasitol* 2010; 40: 1063-1074.
87. Feng Y. Cryptosporidium in wild placental mammals. *Exp Parasitol* 2010; 124: 128-137.
 88. Adams PJ, Monis PT, Elliot AD, Thompson RC. Cyst morphology and sequence analysis of the small subunit rDNA and efl alpha identifies a novel Giardia genotype in a quenda (*Isoodon obesulus*) from Western Australia. *Infect Gen Evol* 2004; 4(2): 365-370.
 89. Thompson RC, Monis P. Giardia-from genome to proteome. *Adv Parasitol* 2012; 78: 57-95.
 90. WHO (1987). Prevention and control of intestinal parasitic infection and report of a WHO expert committee. Geneva who Technical Report series; No 749.
 91. Fakhar M, Ahmadpour et al. Common parasitic diseases in north of Iran. Shelfin publication, Sari, 2011, pp: 197.
 92. Kia EB, Hosseini M, Nilforoushan MR, Meamar AR, Rezaeian M. Study of intestinal protozoan Parasites in Rural Inhabitants of Mazandaran Province, Northern Iran. *Iranian J Parasitol* 2008; 3(1): 21-25.
 93. Sadjjadi SM, Massoud J. Prevalence pattern of Giardia lamblia in the rural areas in the north of Iran. In: Thompson RCA, Reynoldson JA, Lymbery AJ (eds), *Giardia from Molecules to Diseases*. CAB Internationa, Wallingford, Oxon, 1994; 365.
 94. Sharifi I, Keshavarz H. The prevalence of intestinal in 1 to 11 year old children in Kerman. *J Drug Treat* 1993; 121(3): 7-11.
 95. Bahmanrokh M, Mahmudi M. Epidemiological study of intestinal parasite in children. Tehran. *Iran Hild Dis J* 1992; 4(16): 73-363.
 96. Arani AS, Alaghebandan R, Akhlaghi L, Shahi M, Lari AR. Prevalence of intestinalparasites in a population in south of Tehran, Iran. *Rev Inst Med Trop Sao Paulo* 2008; 50(3): 145-149.
 97. Shirbazu Sh, Aghamiri H. Study of prevalence Giardia infection among children under 10 years old referring to 5 health centers in Tehran. *J Kosar Med* 2000; 5(4): 105-109.
 98. Zia Ali N, Masoud J. Study of prevalence of intestinal parasites in Kerman. *J Kerman Univ Med Sci* 1995; 29(1): 134.
 99. Mohseni Moqadam F JP, Shahidi Zandi B, Khodadadi A, Shabani Z. Prevalence of Giardiasis in Daycare Children at Rafsanjan. *J Rafsanjan Univ Med Sci* 2007; 3(6): 193-200.
 100. Fallahi Sh, Sepahvand A, Pournia Y, Mollaei Rashnoo Sh. Comparison study of prevalence giardiasis among delfan's student using common techniques of parasitologi and antigen detection. *J Ghazvin Univ Med Sci* 2007; 15(1): 23-27.
 101. Mahyar A, Daneshi MM, Hadiloo H. Epidemiologic evaluations of Giardiasis in Qazvin day care centers in 1375. *J Sh B Uni Med Sci Heal Serv* 2000; 24(3): 257-263.
 102. Talari SA, Davami MH, Valibak M. The prevalence of Giardia infection in students in Arak, Iran in 1999. *Arak Me Univ Journal (Rahavard Danesh)* 2002; 4(17): 25-19.
 103. Daryani A, Ettehad Gh. Prevalence of Intestinal Infestation among Primary School Students in Ardabil, 2003. *J Ardebil Univ Med Sci* 2005; 5(3): 229-234.
 104. Ghahramanloo M, Hassanjani Roshan MR, Haji Ahmadi M. Prevalence of intestinal parasites in primary school children, Eastern

- Bandpay, Babol, 1999. *J Babol Univ Med Sci* 2001; 3(10): 47-51.
105. Gholami Sh, Sharif M, Mobdi I, Ziaei H, Mohammad Pour RA, Kianian H. Intestinal protozoan infections in cattle breeders in rural regions of Mazandaran province in 2003. *J Mazandaran Univ Med Sci* 2005; 14(45): 60-51.
106. Zare M, Rezaian M, Jeddi Tehrani M, Kazemi B. Application of PCR-RFLP for identification of Giardia isolates of human in Iran. *Cell Journal (Yakhteh)* 2002; 4(13): 4-1.
107. Yousefi Z, Ziaei Hezar Jaribi H, Enayti AA, Mohammadpour RA. Parasitic contamination of wells drinking water in Mazandaran province. *Iran J Environ Health Sci Eng* 2009; 6(4): 241-246.
108. Hazrati tappe Kh, Mostaghim M, Khalkhali HR, Makooei A. The prevalence of intestinal parasitic infection in the students of primary schools in Nazloo region in Urmia during 2004-05. *Urmia Med J* 2006; 16(4): 212-217.
109. Hahjighi A, Khorashad AS, Nazemalhosseini Mojarad E, Kazemi B, Rostami Nejad M, Rasti S. Frequency of enteric protozoan parasites among patients with gastrointestinal complaints in medical centers of Zahedan, Iran. *Trans R Soc Trop Med Hyg* 2009; 103(5): 452-454.
110. Davoodi M, Zangi Abadi M, Salehi M, Javadzade M. Intestinal parasitic infections in Zahedan daycare units. *Zahedan J Res Med Sci (Tabib-e-shargh)* 2004; 6(2): 129-136.
111. Koohsar F, Amini A, Ayatollahi AA, Noshak GH, HedayatMofidi HS, Namjoo M. The Prevalence of Intestinal Parasitic Infections in Food Handlers in Gorgan, Iran. *Med lab J* 2012; 6(1): 27-34.
112. Taherkhani H, Sardarian Kh. Epidemiology and manifestation of giardia infection among patients referring to parasitology research center in hamedan. *J Lab Sci* 2007; 1(1): 32-37.
113. Molavi GH, Massoud J, Mobedi I, Hasanpour GR. Intestinal parasites and their prevalence among Esfahan's municipality. *J Sch Publ Heal Ins Publ Heal Res* 2007; 5(3): 43-50.
114. Rezaeyan M, Sarei M, The epidemiological survey of human intestinal parasites in rural areas of Lahijan. *Iran J Publ Heal* 1992; 21(4-1): 29-37.
115. Saebi E. Protozoal diseases in Iran. Textbook of clinical parasitology. 5th ed. Tehran: Ayez; 2010. p. 632.
116. Sharafi M. Prevalence of intestinal parasites in student of elementary school, Bandar Abbas. *J Hormoz Univ Med Sci* 2011; 29(1): 4; 34.
117. Mohandas, Sehgal R, Sud A, Malla N. Prevalence of intestinal parasitic pathogens in HIV-seropositive individuals in Northern India. *Jpn J Infect Dis* 2002; 55(3): 83-84.
118. Gautam H, Bhalla P, Saini S, et al. Epidemiology of opportunistic infections and its correlation with CD4 T-lymphocyte counts and plasma viral load among HIV-positive patients at a tertiary care hospital in India. *J Int Assoc Physicians AIDS Care (Chic)* 2009; 8(5): 333-337.
119. Gautam H, Bhalla P, Saini S, Uppal B, Kaur R, Baveja CP, et al. Epidemiology of opportunistic infections and its correlation with CD4 Tlymphocyte counts and plasma viral load among HIV-positive patients at a tertiary care hospital in India. *J Int Assoc Physicians AIDS Care* 2009; 8(6): 333-337.
120. Zali MR, Jafari Mehr A. prevalence of intestinal parasitic pathogens among HIV-positive individuals in Iran. *Jpn J Infect Dis* 2004; 57(2): 268-270.

121. Taherkhani H. Prevalence of intestinal parasites in mentally disabled students in Hamadan in 2000. *Sc J Ahvaz Univ Med Sci* 2002; 32: 58-63.
122. Molawi G, Mir Ahmadi H, Rezaeian M, Beigom Kia E. Excerpts from persian medical literature. The prevalence of intestinal parasites in tribal parts of Khuzestan province. *Arch Iranian Med* 2009; 12(1): 97-99.
123. Arbabi M, Doroudgar A, Hoshyar H, Asadi MA. Evaluation of Giardia and Sarcocystis contamination in dog-related animals in Kashan region during the years 1999-2001. *Feyz J* 2001; 5(19): 89-83.
124. Shirani D, Khalili M, Meshki B. The prevalence of giardia in fection in companion dogs, Esfahan. *J Tehran Univ Vet Res* 2006; 61(2): 161-163.
125. Ranjbar Bahadori Sh, et al. Study of prevalence intestinal parasites in Ghaemshahr. 2004. *J Univ Med Sci* 2004; 3(2): 151-155.
126. Fallah E, Hatam-Nahavandi K, Jamali R, Mahdaviipoor B, Asghatzadeh M. Molecular identification of Giardia duodenalis isolates from human and animal reservoirs by PCR-RFLP. *J Biol Sci* 2008; 8(5): 1-6.
127. Etemadi S, Zia-Ali N, Babai Z, Fasihi-Harandi M, Zia-Ali A, Salari Z, et al. The Correlation between clinical signs and genotypes of giardia duodenalis isolated from patients with giardiasis in Kerman City. *J Kerman Univ Med Sci* 2011; 18(4): 330-338.
128. Nahavandi K, Fallah E, Asgharzadeh M, Mirsamadi N, Mahdaviipoor B. Glutamate dehydrogenase and triosephosphate-isomerase coding genes for detection and genetic characterization of giardia lamblia in human feces by PCR and PCR-RFLP. *Turk J Med Sci* 2011; 41(2): 283-289.
129. Sarkari B, Ashrafmansori A, Hatam GR, Motazedian MH, Asgari Q, Mohammadpour I. Genotyping of Giardia lamblia isolates from human in southern Iran. *Trop Biomed* 2012; 29(3): 366-371.
130. Manouchehri Naeini K, Hosseini SA, Gholipour A, Babaei Z, Taghipoor S. Genotyping of Giardia Duodenalis Isolates in Individuals with and without Chronic Diarrhea Using Polymerase Chain Reaction. *J Mazandaran Univ Med Sci* 2012; 22(95): 39-46.
131. Kia lasheki E. Isolation and detection of human genotypes of Giardia lamblia using PCR-RFLP in Mazandaran Province. MSc thesis, Mazandaran University of Medical Sciences, School of Medicine, 2012, Sari, Iran.
132. Pestehchian N, Rasekh H, Babaei Z, Yousefi HA, Eskandarian AA, Kazemi M. Identification of genotypes of Giardia duodenalis human isolates in Isfahan, Iran, using polymerase chain reaction-Restriction Fragment Length polymorphism. *Adv Biomed Res* 2012; 1: 84.
133. Akbarian M, Sadraei J, Forouzandeh M. Evaluation of giardia lamblia genetic differences in in khormaabad city and surrounding villages by use of PCR and sequencing. *Sci J Kordestan Univ Med Sci* 2012; 17(2): 61-71.
134. Monis PT, Caccio SM, Thompson RC. Variation in Giardia: Towards a taxonomic revision of the genus. *Trends Parasitol* 2009, 25(89): 93-100.
135. Thompson RC, Monis PT. Variation in Giardia: implications for taxonomy and epidemiology. *Adv Parasitol* 2004; 58(95): 69.

136. Thompson RC, Palmer CS, Handley RO. The public health and clinical significance of Giardia and Cryptosporidium in domestic animals. *Vet J* 2008; 177: 18-25.
137. Heitman TL, Frederick LM, Viste JR, Guselle NJ, Morgan UM, et al. Prevalence of Giardia and Cryptosporidium and characterization of Cryptosporidium spp. isolated from wildlife, human, and agricultural sources in the North Saskatchewan River Basin in Alberta, Canada. *Canad J Microbiol* 2002, 48: 530-541.

Archive of SID

An Overview on the present Situation of Giardiasis in Iran and the World with Emphasis on Zoonotic Aspects

Mahdi Fakhar¹,
Elham Kialashaki²,
Mehdi Sharif³

¹ Associate Professor, Molecular and Cell Biology Research Center, Faculty of Medicine, Mazandaran University of Medical Sciences, Sari, Iran

² MSc in Parasitology, Student Research Committee, Faculty of Medicine, Mazandaran University of Medical Sciences, Sari, Iran

³ Professor, Toxoplasmosis Research Center, Faculty of Medicine, Mazandaran University of Medical Sciences, Sari, Iran

(Received February 10, 2013 ; Accepted April 27, 2014)

Abstract

Giardia lamblia (*G. lamblia*) is one of most common intestinal parasites that infect a wide range of vertebrates including human, farm, and wild animals. Molecular studies indicate *G. lamblia* as a complex species, consisting of eight genetic assemblages (A to H). Recently, giardiasis has been identified as a zoonotic parasitic disease. The goal of this narrative study was to review the epidemiology of *G. lamblia* in the world, with emphasis on zoonotic aspects and also the molecular status and genotyping of *G. lamblia* in Iran. Moreover, the history of giardiasis in Iran between 1999 -2012 was investigated. In this study, we collected all information about molecular epidemiology of giardiasis in Iran and the world. Databases consisted of Magiran, Iranmedex, Google Scholar, Pubmed, Science direct, and Scopus. Based on our results the prevalence of giardiasis in Iran is between 2-36%. We found limited number of studies on the genotyping of *G.lamblia* in Iran. These studies found A II and B III as the most common assemblages. More studies are recommended to investigate the situation of giardiasis on human and animal samples in different parts of the world, especially in regions with paucity of information about the genotyping of giardiasis.

Keywords: *Giardia*, genotype, prevalence, Iran, world

J Mazandaran Univ Med Sci 2014; 24(113): 235-251 (Persian).